

Gizabideaz gogoeta

Maialen Berasategik konturatu gabe galtzen ari garen ohiturez egin du gogoeta. Izan ere, berak dio gero eta arruntagoa dela *egun onik* ematen ez duen giza jendea topatzea. Haiei eskaini die Euskadi Irratiko *Atzekoz Aurrera* tarteak.

Gai horretatik abiatuz, honako ariketak egin ditzakezu:

- ♦ Gaian sartzeko galderari erantzun
- ♦ Testua entzun eta aukera egokia hautatu
- ♦ Bikoteka galderari erantzun
- ♦ Hainbat egitura eta horien sinonimoak lotu
- ♦ Transkripzioa oinarri hartuta, esapideak toki egokian kokatu
- ♦ Erabiltzen dituzun esapideak azpimarratu eta adibideak eman
- ♦ Izaerari dagozkion adjektiboak ordenatu eta mintzasaioa egin

1. Esker onekoak al gara?

Erantzun galderari eta komentatu bikoteka:

- Kanean jendea agurtzea, mesedeak eskertzea, keinu adeitsuak egitea... benetan garrantzitsua dela iruditzen zaizu? Ala azaleko eta alferrikako jokabideak direla uste duzu?

Ikusi talde handian ea gehienok bat etorri zareten ala ez.

2. Ohitura onak galtzeaz...

Entzun testua eta adierazi aukera egokia zein den, entzungaiak dioenari jarraikiz. Ondoren, egiaztatu erantzunak ikaskide batekin:

<https://labur.eus/OuwFt>

1. Agurtzea eta mesedeak eskatzea...

- ☐ umeei txikitatik erakusten zaien zerbait da, baina batzuek nonbait ez dutela ikasten dio Berasategik
- ☐ ezintasun patologiko bat duten umeentzat zaila izaten da
- ☐ erakutsi egin beharko litzaieke umeei, baina famili gehienetan badirudi ez dela hala egiten

2. Berasategiren ustez, ...

- ☐ txikikeria bat da protokolo hutsez eskerrak ematen dituztenen jokabidea gaitzestea
- ☐ gizabidezko hitzak murmurikatu ezin dituztenak gaitz bitxi batek hartu dituela dirudi
- ☐ jendeak barre egiten du gizabidez jokatzeko ez duenari “*eskerrik asko*” entzutean

3. Fenomeno bihurria iruditzen zaio Berasategiri ...

- ☐ kopetilun dabilenaren aurrean, umoretsu dabilenari bihotza erraz samurtzea
- ☐ etxeko zaintza-lanetan ibiltzea kolpe zorrik ez jotzea dela pentsatzea
- ☐ beti pozik dabilenari ez zaiola hain erraz onartzen tarteka kopetilun ibiltzea

Reimund Bertrans.
Pixabay

Bikoteka, erantzun galderari:

Berasategik amaieran dio muturbeltz dabilenari tartekako barrealdia asko estimatzen diogula, eta, alderantziz, umoretsuari ez diogula hain erraz barkatzen ilunaldia. Hala gertatzen dela iruditzen zaizu?

3. Giza jokabideak

Egoerak deskribatzeko hainbat formula erabili dira testuan. Erreparatu honako hauei eta, esanahia kontuan hartuz, egin loturak:

Esker-jasa bat ematea	Kopetilun ibiltzea
Kolpe zorrik ez jotzea	Gizabidez jokatzea
Gaitz bitxi batek hartzea	Ahopean zerbait esatea
Zerbait murmurikatzea	Alferkerian ibiltzea
Libra-bide morala eskuratzea	Behin eta berriz eskertzea
Txukun portatzea	Zerbait pozik jaso eta eskertzea
Bihotza guri-guri samurtzea	arrera erabat biguntzea, hunkitzea
Muturbeltz ibiltzea	Gaixotzea
Gogo onez estimatzea	Zerbait egiteko bedeinkapena jasotzea

Irakurri transkripzioaren zati hau. Kokatu kasuan kasuko esapidea bere tokian egoki deklinatuta (batzuk sobera daude).

esker-jasa bat ematea
kolpe zorrik ez jotzea
gaitz bitxi batek hartzea
muturbeltz ibiltzea
zerbait murmurikatzea
libra-bide morala eskuratzea
txukun portatzea
bihotza guri-guri samurtzea
gogo onez estimatzea

Augusto Ordonez.
Pixabay

Fenomeno bihurria, baina uste baino ohikoagoa da hau. Esker txarrekoak behin eskerrak eman eta, eskerrak emateagatik eskerrak emateko gogoia pizten ez zaigu ba?

Zerri samar portatu ohi diren batzuk behin txukun samar portatu eta ez zaigu ba _____?

Etxeko zaintza-lanetan inoiz _____ eta behin lantxoren bat egindakoan,

_____ zaien gionarenaren parekoa da fenomeno. Eta okerrera da, alderantziz ere

funtzionatzen duela. Beti _____ dabilenari oso tartekako barrealdia _____ dugu.

Baina beti umoretsu dabilenari, aldiz, ez diogu hain erraz barkatzen ilunaldia.

4. Erreakzioak

Gustuko ez ditugun jendearen eta egoeren aurrean ez dugu beti berdin erreakzionatzen. Aztertu ondoko jokabideak eta adierazi zein egoeratan jokatzun duzun horrela:

- Nire onetik ateratzen naiz / Ernegatu egiten naiz / Sutan jartzen naiz
- Ez ikusiarena egiten dut / beste aldera begiratzen dut
- Kikildu egiten naiz / beldurtu egiten naiz
- Mutu gelditzen naiz / Txintik esan gabe gelditzen naiz

Pete Linforth. Pixabay

Erreakzio horietan goiko esapideak erabili ohi dituzu? Adierazi ikaskideari zein esapide erabiltzeko ohitura duzun eta eman adibideak:

Kalean jende guztia agurtzen dut, baina norbaitekin esperientzia txarren bat izan badut, beste aldera begiratzen dut

Bai? Nik beti agurtzen dut...

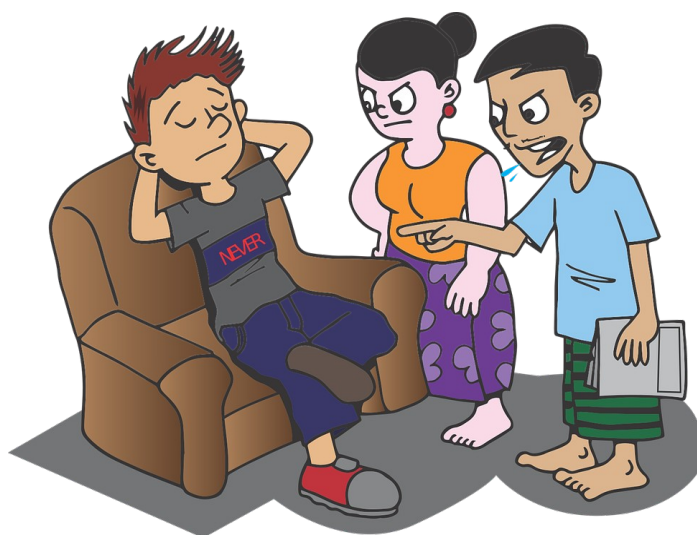
5. Jasangaitza da

Berasategiri ez zaio gizabiderik gabeko jendea gustatzen. Mota guztietako jendea dago, ordea. Ondoren aurkezten zaizkizun pertsonen ezaugarri hauek guztiak negatiboak dira. Zein da horietatik zure ustez gutxien jasaten duzuna? Ordena itzazu txarrenetik hasita.

zuria	berekoia
hitzontzia	piperra
alferra	maiseatzailea
zekena	gezurtia
Geldoa edo gatzik gabekoa	harroa

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Pixabay

Talde txikitan jarri eta azaldu zure aukera zein den: nolako jende mota den gutxien gustatzen zaizuna eta, ahal baduzu, kontatu esperientziaren bat. Saiatu izaera bakoitzarekin lotzen den esamolderen bat erabiltzen.

- Ez da erraza izan aukera bat egitea, baina nire ustez, jende maiseatzailea da gutxien gustatzen zaidan jende mota. Horiek beti aritzen dira besteen kontra gaizki esaka, baina aurrez aurre koldar hutsak izaten dira. Nik duela urte batzuk gaizki pasa nuen nire ezagun batekin. Niri sekulakoak esaten zizkidan beste askori buruz, eta gero jakin nuen modu berean aritzen zela niri buruz ere. Aurre egin nion eta kristoren iskanbila izan genuen. Ezin zara horrelako jendeaz fidatu...
- Ba niri ez zait batere gustatzen...

TRANSKRIPZIOA

Esataria. Aurrekoz atzera. Maialen Berasategi

Maialen Berasategi. Bada giza espezie bat ezintasun linguistiko oso berezi batekoa. Seguru baduzula baten bat ez oso apartean. Mesedez, barkatu eta mila esker esaten ez dakien jende modu horretaz ari naiz. Arratsalde on, zer moduz, ondo izan eta gero arte esapideak urtean bitan eta justu-justu erabiltzen dituztenez.

Giza espezie horretako kideek ezintasun patologikoa dute antza, saldatzeko (agurtzeko) ez ezik, mesedeak mesedez eskatzeko ere. Ez al dira ba, umeei, oso umetatik irakasten zaizkien lauzpabost hitz oinarritzko, labur eta sinple? Ba, pertsona hauek gaitz bitxi batek hartzen ditu urteekin nonbait. Eta azkenerako ezin behin ere ahoskatu, ezta ahopean murmurikatu ere. Lehenago egingo du astarrak umea.

Berez-berez edukazio kontua da, gizabidea, deitu nahi duzuen bezala. Eta txikieria dirudi eta seguru aski txikieria da, baina gizabidea kapritxo bat dela uste duen gizarte baten patua zein den asmatzea, nire uste ez jakinean, ez da oso-oso zaila.

Inork igual (agian) esango du okerragoak direla eskerrak eman bai baina protokolo hutsez ematen dituzten jende zuri horiek. Eta zer esanik ez, barkamena eskatu bai baina, gero nahi dutena egiten segitzen dutenak.

Adibide ezin hobeak ditugu kulpak katolikoen arazketa-prozesu mirakuluzkoak. Alegia, konfesatzera (aitortzera) joan eta pare bat aitagure erreztatuta (otoitz eginda), norberak nahi duena egiten segitzeko (jarraitzeko) libra-bide morala eskuratu ahal izatea. Baina, aizue, bata ez du bestea kentzen, benetan. Aio, hiru letra, bi silaba; arren, bost letra, bi silaba. Hainbeste koskatzen al da?

Barregarriena, gainera, zera izaten da: hain saltzen dituzte garesti espezimena hauek halako gizabide hitzak, ze, euforia (poz handia) pizten baitzaigu ezarian eta bat-batean, eskerrik asko xume batek ihes egiten badie.

Fenomeno bihurria baino uste baino ohikoagoa da hau. Esker txarrekoak behin eskerrak eman eta, eskerrak emateagatik eskerrak emateko gogo pizten ez zaigu ba?

Zerri samar portatu ohi diren batzuk behin txukun samar portatu eta guri-guri samurtzen ez zaigu ba bihotza? Etxeko eta zaintza-lanetan inoiz kolpe zorrik jo ez, eta behin lantxoren bat egindakoa, esker-jasa bat ematen zaien gizonenaren parekoa da fenomeno. Eta okerreina da, alderantziz ere funtzionatzen duela. Beti muturbeltz dabilenaren oso tartekako barrealdia gogo onez estimatzen dugu. Baina ia beti umoretsu dabilenari, aldiz, ez diogu hain erraz barkatzen ilunaldia.

ERANTZUNAK

2. Ohitura onak galtzeaz...

a) ; b); c)

3. Giza jokabideak

Esker-jasa bat ematea = Behin eta berriz eskertzea

Kolpe zorrik ez jotzea = Alferkerian ibiltzea

Gaitz bitxi batek hartzea = Gaixotzea

Zerbait murmurikatzea = Ahopean zerbait esatea

Libra-bide morala eskuratzeko = Zerbait egiteko bedetxapena jasotzea

Txukun portatzea = Gizabidez jokatzeko

Bihotza guri-guri samurtzea = Jarrera erabat biguntzea, hunkitzea

Muturbeltz ibiltzea = Kopetilan ibiltzea

Gogo onez estimatzea = Zerbait pozik jaso eta eskertzea

1. bihotza guri-guri samurtzen?
2. kolpe zorrik jo ez
3. esker-jasa bat ematen
4. muturbeltz
5. gogo onez estimatzen